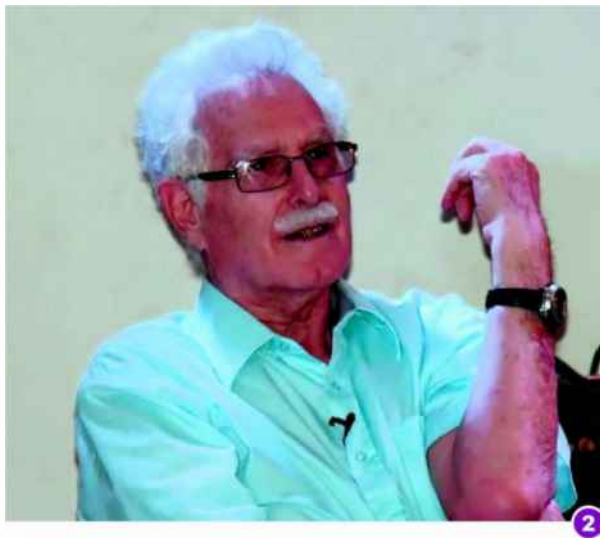

22.11x30.6	1	46	עמוד	הקיבוץ - כותרת	06/2014	42881569-3
עין גדי קבו - 36428						

ארנון לפיד ||| arnonla9@012.net.il

2 צבי (גרימי) גלעד.
"האזנתי לעשרות אלפי שירים רוסיים" | צילום: וולודיה לייקין

2. קסם השירים הרוסיים

האובססיה של צבי (גרימי) גלעד, מקיבוץ עין-גדי, לשירים רוסיים - הפכה למפעל ענק של שימור ותרגום

"זיהית נכון", מאשר גרימי, "אני אספן אובססיבי של שירים". בגלגלצ עוד לא, אבל בכמה תחנות רדיו כבר מגישים מפירות האובססיה - שירים רוסיים בתרגום עברי, מתוך הפרויקט "ככה זה נשמע במקור", שגרימי הוא

יוזמו, שושבינו, והספק של מרבית חומריו. הוא נולד (לפני 78 שנים) בקריית-חיים, עם השם הפרטי צבי, שאיש מלבד הוריו מעולם לא נקב בו, ושם המשפחה גרימנצקי, שחברים מגוער הסבו לגרימי, ולימים עוברת לגלעד. עם גרעין הנוער העובד והלומד "שדמות" הקים את עין-גדי, למד הנדסה חקלאית, ועבד במקצוע, בקיבוץ ומחוצה לו, וגם גידל ירקות, וכבר שנים הוא חשב משכורות. ותמיד-תמיד הייתה האובססיה: איסוף שירים ומוזיקה לסוגיה, "חוץ מאופרה". התמזל מזלו, ועידן המחשב ויצאתו לפנסיה ירדו לעולם כרוכים זה בזה, וההאזנה והרכישה האובססיביות נעשו קלות ונגישות יותר, אם כי עדיין מצריכות מיומנות רבה. "האזנתי לעשרות אלפי שירים רוסיים", אומר גרימי, "שוטטתי ימים באינטרנט, וזה לא פשוט: צריך לדעת להפעיל, וצריך הרבה ניסיון, ושכל, ותחנת...". ואת כולם יש לך? צבי (גרימי) גלעד: "אני יכול להעיד שכן, חוץ משכל. לפעמים גם קצת

מזל לא יזיק. אני ביישן קיצוני, אבל בשביל הפרויקט תפסתי תעוזה, והרמתי טלפונים לכל מיני אנשים שאני לא מכיר, וגם למפורסמים - חיים גורי, שאול ביבר". היום הוא מתגאה בספריית מוזיקה מפוארת ובה כאלף דיסקים, ומספר דומה, ואף גדול יותר, של שירים במחשב. אילו שירים זוכים להיכלל באוסף שלך? "שירים שאני אוהב, בעיקר עבריים, אבל גם לועזיים, ובכל מקרה, לא כאלה שיצאו אחרי אמצע שנות השבעים". למה עצרת שם? "כי מאז כבר לא מעניין, זה לא מוזיקה, סתם צרחנות". הספרייה שלו מחולקת לתת-ספרייה, "שירים משכבר", ובה שירי ילדות ונועורים, ועד הבגרות המוקדמת והשנים הראשונות של עין-גדי, ובו יש תת-ספרייה - שירי התנועה, שהשירים הרוסיים מהווים בה תת-ספרייה נפרדת - "תיבת נוח", כך קרא לה. "היות שהיו לי כמה דיסקים של מקהלת הצבא האדום, התחלתי לאסוף ולסדר בזוגות, שיר רוסי מול גרסתו העברית: קליגנה, קטיושקה, וכו'. חשבתי שאגיע לכמה עשרות צמדים כאלה, אבל הגעתי ליותר מאלף, שהושרו בתקופות שונות, ולא את כולם הכרתי. אני מתייחס רק לשירים ששרו, ויצאו בשירונים, עד 1960, ומעביר אותם לאתר 'זמרשת'. שירים רבים אחרים, שתורגמו אבל לא הושרו, לא נחשבים בעיניי". הפתע אותנו בשירים שלא ידענו שהם רוסיים במקור. "למשל, 'הייתה צעירה בכינרת' ו'תה ואורז יש בסין' - שניהם שירי עם אוקראינים; 'בוקי בוקי בקבוקים'; 'לא רוצים לישון, רוצים להשתגע', ורבים אחרים. אגב, עד היום נכתבות מילים

עבריות ללחנים רוסיים. לפני כמה שנים העלה תיאטרון 'גשר' הצגה עם שירים כאלה". למה השירים הרוסיים מהלכים עלינו קסם? "חלוצי העליות הראשונות הביאו אתם את השירים מהמולדת הישנה, והדיברו להם מילים עבריות, ואחר-כך אהבנו אותם בגלל הזיקה לברה"מ. אני אומנם לא מוזיקאי, אבל נדמה לי שהשירים האלה פשוט התאימו לנו, לאופי הישראלי של אז, לא של היום. הם התלבשו עלינו. אגב, גם השירה כציבור, או סביב מדורה, היא יבוא מרוסיה". כל השנים היה חשוב לו להביא לציבור את התוכן האמיתי של השירים הרוסיים, שגרסתם העברית לפעמים מנוגדת לטקסט המקורי. "למשל, השיר הנוגה 'בואי אימא' הוא במקור שיר של בת שמתלוננת על אמה, שאינה מרשה לה להתנשק עם אהובה. לעומת זאת, כששמע המשורר הרוסי יבטושנקו את 'בדומיית עלי שלכת', שכתב יעקב שבתאי, הוא החמיא לשבתאי שהמילים שלו יפות יותר מהמילים המקוריות שכתב הוא, יבטושנקו". מי המתרגמים של הפרויקט? "יש כמה, ביניהם יוסף הרמוני מאיילת-השחר. חצי מהשירים אני מתרגם בעצמי". אתה יודע רוסיית? "לא ממש, רק כמה מאות מילים, אבל אני יודע לכתוב פזמונים, אז כשאני מקבל את התרגום המילולי, אני מתאים ותופר למנגינה". תגיד, אילו זמרים לועזיים אתה אוהב במיוחד? "בעיקר פולק אמריקני: הפלטרס, האורגים, נט קינג קול...". קצת מיושן, היית אומר. "בטח. לבן אדם מיושן יש טעם מיושן".